

DEN NORSKE KIRKE

Kongsvinger kirkelige fellestråd

Nygata 6
2213 KONGSVINGER
Tlf: 62886680
Faks: 62886681

Kulturdepartementet
postmottak@kud.dep.no
OSLO

Kongsvinger 22.08.2013
Vår saksbehandler: OEL
Vår ref.: 13/00019-003
Arkivkode: 008

Høringsvar NOU 2013:1 Det livssynsåpne samfunn.

Vedtatt i Kongsvinger kirkelige fellestråd 21. august 2013, sak 025/13.

Kongsvinger kirkelige fellestråd (KKF) viser til Kulturdepartementets høringsbrev av 11. februar 2013 der vi inviteres til å komme med synspunkter på utredningen NOU 2013: 1 Det livssynsåpne samfunn. Fellestrådet har valgt å gi tilbakemelding på noen av punktene i utredningen som berører rådets oppgaver i dag.

Innledning

KKF er positiv til ønsket om en mer helhetlig tros- og livssynspolitik.

KKF stiller seg bak utvalgets åtte prinsipper, som baserer en slik tros- og livssynspolitik på menneskerettslige forpliktelser, prinsippet om statens aktive og likebehandlende understøttelse av tros- og livssynsvirksomhet, og prinsippet om at tros- og livssynspraksis har en plass i det offentlige rom.

Aktivt støttende tros- og livssynspolitik

KKF mener utvalgets vektlegging av likebehandling av tro- og livssyn får som konsekvens at praksis og tradisjoner i tilknytning til Den norske kirke ønskes begrenset eller redusert. Vi vil derfor understreke at ønsket om likebehandling av ulike tro og livssyn i større grad bør tilrettelegges for økt tros- og livssynsnærhet på ulike samfunnsområder, framfor innskrenkning av eksisterende ordninger med tilknytning til Den norske kirke.

Kirkebygg

Fellestrådet forvalter kirkene på vegne av soknene i Den norske kirke.

Kirkebygget er ofte et sentralt identitetskapende innslag i kulturlandskap og lokalmiljø. Kirkene er blant våre viktigste kulturminner, og et stort antall kirker er omfattet av fredning eller annet vern etter kulturminneloven.

Vedlikehold og drift av gamle kirkebygg er svært ressurs- og kostnadskrevende, og belastningen kan være uforholdsmessig stor, særlig for mindre fellestrådsområder/kommuner.

Fredede eller verneverdige kirkebygg er både en del av hele samfunnets felles kulturarv, samtidig som de er i bruk for gudstjenester, kirkelige handlinger og andre arrangementer i regi av ett bestemt trossamfunn, i de fleste tilfeller Den norske kirke.

KKF vil framheve at staten, som en del av sitt kulturminneansvar, må etablere en ny finansieringsordning som sikrer vedlikehold av eldre kirkebygg. En slik ordning må selvsagt også omfatte fredede/verneverdige bygg i andre tros- og livssynssamfunns eie. En slik finansieringsordning med kulturminnehensynet som kriterium vil etter vår vurdering ikke komme i konflikt med prinsippet om likebehandling av tros- og livssyn.

Vigselsmyndighet

Utredningens flertall går inn for å avvikle dagens ordning med vigselsmyndighet i tros- og livssynssamfunn. Dette foreslås uten at de rituelle, religiøse og tradisjonsmessige sidene av et slikt forslag drøftes utdypende.

KKF legger vekt på at kirkelig vigsel har lange tradisjoner i vårt land, og vi mener det skal sterke argumenter til for å avvikle en slik etablert ordning. Vi finner ikke at argumentene hos utvalgets flertall er tungtveiende nok for å avvikle ordningen med vigsel i regi av tros- og livssynssamfunn.

KKF mener at dette forslaget må forstås som om utvalget ønsker at en sivil ekteskapsinngåelse skal erstatte den rituelle ramme som i dag skjer i tros- og livssynssamfunnene, og at tilbudet ikke blir likeverdig før det gis en mer rituell ramme. Indirekte ligger det her en anerkjennelse av ritualenes betydning, som i liten grad drøftes, og det kan synes som om utvalget ønsker at det offentlige skal tilby ritualer som langt på vei kan erstatte de som tilbys av tros- og livssynssamfunn. Dette forslaget bryter med utvalgets premisser om aktiv tilrettelegging for tros- og livssynspraksis. Ekteskapsinngåelsens offentligrettslige betydning og statens kontrollbehov er allerede etablert i dagens ordninger.

Gravferdsforvaltning

I kapitel 18 i utredningen foreslår utvalget at den offentlige gravferdsforvaltningen skal overføres fra Den norske kirke til kommunen. Det offentlige gravferdstilbudet ble i gravferdsloven fra 1996 lagt til de kirkelige fellestrådene, og Stortinget vedtok så sent som i 2011 endringer i loven for å imøtekomme et større mangfold i gravferdsskikker mv.

Stortingsforliket i 2008 og endringer i gravferdsloven i 2011 bekreftet at det offentlige gravferdsansvaret fortsatt skal ligge hos de kirkelige fellestrådene.

Utredningen bekrefter at Den norske kirke har utført sitt gravferdsansvar på en god måte, også overfor de med annen tro eller livssyn. I utredningen fremkommer det ingen kritikk om at kirken har misbrukt sin gravferdsmyndighet overfor disse. Lokalt, i lovpålagte møter med andre tros- og livssynssamfunn, har det heller ikke framkommet noen slik kritikk. Tvert i mot, er det gitt uttrykk for at tjenesten er blitt utført med kvalitet og respekt.

Utvalget konkluderer allikevel – rent prinsipielt – at ordningen skal overføres fra fellestråd til den ”nøytrale” kommune. En ”nøytral” kommune framsettes som en forutsetning for et likeverdig tilbud overfor et livssynsmessig mangfold. KKF beklager at utvalget på dette punkt er blitt mer opptatt av hvilken instans som skal forvalte tjenesten enn innholdet og kvaliteten i den samme tjenesten.

KKF mener at praktisk dialogarbeid, slik det ofte skjer i forbindelse med gravferd og forberedelse til dette, viser en god vei for en framtidsrettet måte å leve i et livssynsmangfoldig samfunn. Vi mener at når tro møter tro blir ofte resultatet god dialog og gjensidig respekt, ikke spenning og konflikt.

Fødselsmeldinger

KKF støtter ikke utvalget i at "Fødselsmelding om trostilhørighet til folkeregisteret fra sykehus og lignende avskaffes". Barnedåp er viktig i Den norske kirke, og fødselsmeldinger gjør det mulig for kirken å sende ut invitasjon til dåp til medlemmer som har fått barn. Opphør av ordningen med trostilhørighet på fødselsmeldinger vil være et negativt bidrag til styrking av tros- og livssyns plass i samfunnet, noe utvalget ellers legger vekt på. I stedet for å ta bort en ordning som betyr mye for Den norske kirke, bør det legges til rette for at andre religioner og livssyn også får nødvendig hjelp til registrering.

Valgordning

KKF er opptatt av å høyne valgdeltakelsen ved kirkevalg og går mot utvalgets konklusjon om at det ikke bør holdes kirkevalg i tilstøtende lokaler samtidig med offentlige valg. Kirkevalg samtidig med offentlige valg har vist seg avgjørende for å oppnå høyere valgdeltakelse i kirken, og slik bidratt til å styrke kirkelige organers demokratiske legitimitet. Dette er i tråd med det politiske premiss for en mer selvstendig kirke. Tydelig avgrensning og god skilting gjør det klart for velgerne at kirkevalget er adskilt fra det offentlige valget.

Kriseberedskap og dødsbudskap

Alle trenger uavhengig av religion og livssyn å bli ivaretatt best mulig ved krisesituasjoner. Det er derfor viktig at det finnes fleksible ordninger. Flere tros- og livssynssamfunn kan derfor gjerne involveres, men samtidig bør Den norske kirke både på grunn av medlemsmassen og sin kompetanse fortsatt ha en sentral rolle når det gjelder kriseberedskap både på kommunalt, fylkeskommunalt og nasjonalt nivå.

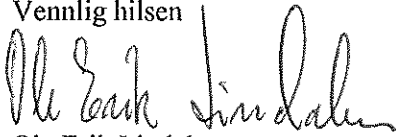
KKF støtter derfor ikke utvalgets forslag om å oppheve ordningen med at Den norske kirkes prester bistår politiet ved varsling av dødsfall. Det store flertall av befolkningen tilhører Den norske kirke, og prester har både erfaring og solid kompetanse på dette feltet. Det legges ved varsling av dødsfall alltid vekt på å ivareta stor respekt for de pårørende, og prester vil ved behov kunne være behjelpelig med å kontakte ledere av andre tros- og livssynssamfunn. Kirkens sorgarbeid har stor støtte i befolkningen, og vi ser ikke at Stålfsetutvalget kommer med argumenter som er tungtveiende nok til å endre gjeldende ordning og dermed frata majoriteten av befolkningen i landet den støtte kirken kan være med å gi i ulike krisesituasjoner.

Alternativer for framtiden

KKF støtter ikke utvalgets forslag om å endre finansieringen av Den norske kirke, til en felles statlig tilskuddsordning.

Vi mener at lokaldemokratiets innvolvering i Den norske kirke og i andre tros- og livssynssamfunn gir grunnlag for mer nærhet og kunnskap i lokalsamfunnet, når beslutninger er lokalt tilpasset og forankret.

Vennlig hilsen

Ole Erik Lindalen
Kirkeverge